

U 28/2014 vp

**Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle luonnoksesta
Europolin ja Moldovan väliseksi operatiiviseksi sopimukseksi
(*Europol-Moldova –sopimus*)**

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle muistio luonnoksesta Europolin ja Moldovan väliseksi operatiiviseksi yhteistyösopimukseksi.

Helsingissä 18 päivänä kesäkuuta 2014

Sisäministeri *Päivi Räsänen*

Neuvotteleva virkamies Hannele Taavila

EUROPOLIN JA MOLDOVAN VÄLINEN OPERATIIVINEN SOPIMUS**1 Tausta**

Euroopan poliisiviraston (Europol) perustamisesta tehdyn neuvoston päätöksen (2009/371/YOS, jäljempänä Europol-päätös) 23 artiklan mukaan Europol voi siltä osin kuin on tarpeen sen tehtävien hoitamiseksi luoda yhteistyösuhteet ja pitää niitä yllä kolmansien valtioiden ja organisaatioiden kanssa. Europol voi tehdä sopimuksia sellaisten edellä mainittujen tahojen kanssa, jotka on ensin otettu luetteloon niistä valtioista ja organisaatioista, joiden kanssa sopimuksia voi tehdä. Europol-päätöksen 26 artiklan mukaan neuvosto päättää määräenemmistöllä Euroopan parlamenttia kuultuaan luetteloon otettavista valtioista ja organisaatioista.

Europolin ja kolmannen tahon välillä tehtävät sopimukset voivat koskea operatiivisten, strategisten tai teknisten tietojen vaihtoa. Tällaiset sopimukset voidaan tehdä vasta sen jälkeen, kun neuvosto on ne hyväksynyt saatuaan ensin Europolin hallintoneuvoston lausunnon. Silloin kuin sopimus koskee henkilötietojenvaihtoa, sopimuksesta tulee saada myös yhteisen valvontaviranomaisen lausunto.

Se jälkeen kun jokin valtio on otettu luetteloon niistä maista, joiden kanssa Europol voi tehdä sopimuksia mutta ennen kuin operatiivisen yhteistyösopimuksen neuvottelut kyseisen maan kanssa aloitetaan, pyydetään Europolin yhteiseltä valvontaviranomaiselta lausunto tuon maan tietosuojan tasosta. Yhteinen valvontaviranomainen antoi 12. helmikuuta 2014 Moldovaa koskevan lausuntonsa. Lausunnossaan valvontaviranomainen totesi, ettei tietosuojan osalta ole esteitä aloittaa sopimusneuvotteluja Europolin ja Moldovan kesken.

2 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Europolin ja Moldovan välinen sopimusluonnos seuraa hyvin pitkälle Europolin käyttämää operatiivisen yhteistyösopimuksen mallisopimusta.

Sopimusluonnos sisältää määräyksiä muun muassa sopimuksen tarkoituksesta, niistä ri-

kollisuuden aloista, joihin sopimusta sovelletaan, yhteistyön alueista, Moldovan kansallisesta yhteyspisteestä ja toimivaltaisista viranomaisista. Lisäksi sopimus sisältää yleiset tietojenvaihtoa koskevat määräykset, määräykset henkilötietojen vaihdosta sekä tietojen käytöstä. Edelleen määräyksiä on tietojen säilyttämisestä, korjaamisesta ja poistamisesta sekä tietoturvallisuudesta.

3 Ehdotuksen vaikutukset ja suhde Suomen lainsäädäntöön

Yhteistyösopimuksen tavoite on kehittää Europolin ja Moldovan suhteita siten, että sopimuspuolet voivat tehdä tehokasta yhteistyötä ja vaihtaa keskenään tietoja laaja-alaisesti. Sopimuksella ei ole vaikutusta Suomen kansalliseen lainsäädäntöön.

Suomesta ei luovutettaisi suoraan tietoja Moldovaan yhteistyösopimuksen perusteella. Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta annetun lain (563/2011) 6 §:n mukaan kansalliset toimivaltaisat Europol-viranomaiset saavat luovuttaa salassapitosäännösten estämättä henkilörekisteriensä sisältämiä tietoja Europolille ja Europolin kansallisille yksiköille sekä Europolin tietojenkäsittelyjärjestelmiin tallettaviksi Europolin toimivaltaan kuuluvan rikollisuuden estämiseksi ja selvittämiseksi.

Europol-päätöksen 24 artiklan mukaan Europol puolestaan voi luovuttaa jäsenvaltioiden toimittamia tietoja eteenpäin kolmansille valtioille ainoastaan kyseisen jäsenvaltion suostumuksella.

4 Ehdotuksen kansallinen käsitteily ja käsittely Euroopan unionissa

EU-asioiden komitean oikeus- ja sisäasioiden jaosto käsitteli asiaa kirjallisessa menettelyssä 3. - 9.6.2014.

Europolin hallintoneuvosto päätti helmikuussa 2014 neuvottelujen aloittamisesta Moldovan kanssa. Ensimmäinen sopimusluonnos toimitettiin jäsenvaltioille toukokuun alussa. Europolin hallintoneuvosto päätti 22.

toukokuuta 2014 pidetyssä kokouksessaan lähettää sopimusluonnoksen Europolin yhteiselle valvontaviranomaiselle lausunnon antamista varten.

5 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto suhtautuu sopimusluonnokseen myönteisesti. Valtioneuvoston kannan mukaan Europolin ja Moldovan välinen eri-

tyisesti järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin vastainen yhteistyö tehostuu, kun osapuolten kesken voidaan tehdä laaja-alaista yhteistyötä ja tarpeen vaatiessa vaihtaa henkilötietoja. Valtioneuvosto voi hyväksyä sopimuksen edellyttäen, että Europolin yhteisen valvontaviranomaisen jatkossa mahdollisesti esittämät kommentit on otettu sopimuksessa asianmukaisesti huomioon.